

NÁVRH KONCEPCE ROZVOJE LÉKAŘSKÉ FAKULTY UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

Doc. MUDr. Ivana Oborná, Ph.D.

V Olomouci dne 6. května 2011

Olomouc je tradiční univerzitní město s bohatým kulturním a vědeckým životem, se kterým je neodmyslitelně spjata. Pro řadu studentů i absolventů, bylo a je rozhodující právě historické kouzlo Olomouce, které je vedlo k volbě studia na naší univerzitě. Olomouc nikdy nebude Berlínem, Londýnem ani Paříží, ale udělám vše proto, aby prostředí na Lékařské fakultě UP a její výsledky dosahovaly úroveň stejně velkých významných univerzit v Evropě.

Je zřejmé, že v následujícím období bude naše univerzita, stejně tak jako fakulta čelit mnoha novým výzvám.

- (i) citelný pokles příspěvků na vzdělávání ze státního rozpočtu,
- (ii) vládou navrhované rozdělení vysokých škol dle charakteru na výzkumné, odborné a specifické a s tím související dopady na jejich financování,
- (iii) nejistota vyplývající z plánované transformace fakulturních nemocnic na tzv. univerzitní nemocnice.

Jedině promyšlená, jasná a přesvědčivá koncepce strategického rozvoje naší fakulty nám umožní pružně reagovat na administrativní změny ze strany státní správy v oblasti terciárního vzdělávání a úspěšně obstát v soutěži domácích i zahraničních lékařských fakult.

Po dlouhodobém působení v nemocnici při poskytování léčebně-preventivní péče, na fakultě v akademické i vědecké sféře, ale i na pozici manažerské ve funkci proděkanky, mám jasnou představu, jaké jsou přednosti naší fakulty, kam fakultu dále směřovat a jak tohoto cíle dosáhnout.

A. Studium a výuka

Zasadím se o úpravu systému vzdělávání zavedením moderních výukových metod a přístupů, zlepším provázanost studia navzájem i s požadavky praxe.

Obecné teze:

- **Přehledná analýza stávajícího systému vzdělávání a výuky** (časování a plánování klinických stáží, souběhy výuky různých ročníků na jednom pracovišti apod.).
- **Adaptace některých vzdělávacích strategií a metod výuky**, jejichž efektivita i účelnost jsou opakovaně prokazovány na řadě zahraničních lékařských fakult a jsou postaveny na principech medicínského vzdělávání založeného na důkazech (Best Evidence Medical Education).

- **Úpravy kurikula** podle nejlepší současné vzdělávací praxe odpovídající mezinárodním standardům.¹
- Pro identifikaci vhodných **vzdělávacích strategií, výukových metod** využijí:
 - * pracovních skupin složených z pedagoga a jednoho až dvou studentů řízených proděkanem, které navštíví vybrané evropské lékařské fakulty;
 - * zahraničních konzultantů z lékařských fakult, s nimiž úzce spolupracujeme převážně v rámci tzv. *Long Learning Programme* (LLP);
 - * systematické analýzy nejlepších dostupných důkazů v oblasti medicínského vzdělávání a jejich praktické aplikace.

Přijímací řízení

- Na základě zpětné vazby od studentů českého i zahraničního programu zjistit pohnutky studentů, kteří byli přijati na více lékařských fakult, k upřednostnění naší fakulty. Identifikovat naši konkurenční výhodu a tyto poznatky využít při prezentaci naší fakulty.
- V přijímacím řízení zohlednit nejen znalosti, ale také předpoklady uchazečů k výkonu akademické či lékařské praxe.

Vzdělávání pregraduální

(i) *Úprava kurikula*

- **Proporcionální rozložení poměru znalostí, praktických dovedností a způsobilostí;** fakulta se musí zaměřit na přípravu studentů tak, aby věděli, jak se učit, získávat nové dovednosti a tyto aplikovat v praxi.
- **Zavedení výběrového strukturovaného kurikula s důrazem na budoucí specializaci studentů.**² Chtěla bych umožnit studentům, aby se již během studia mohli více profilovat podle svého zájmu, a to na ambulantní praktickou medicínu, práci v nemocnici nebo ve vědecké sféře. Dojde tak k navýšení podílu povinně volitelných a volitelných předmětů bez navýšení celkové výukové zátěže.
- **Pokračování v zavádění vybraných aspektů horizontální, vertikální a spirální integrace kurikula** (užší propojení a rozvoj spolupráce klinických a preklinických oborů).

(ii) *Systém studia a metody výuky*

- Zasadím se o **zpřístupnění podkladů z přednášek a seminářů** všech ústavů a klinik v systému MEFANET nebo na stránkách těchto ústavů a klinik.
- **Chtěla bych posílit distanční formy studia rozvojem *e-learningu* a *m-learningu*.** Považuji za zásadní zvýšit **aktivity řízené samotnými studenty** (*problem based learning, case related teaching*) s využitím materiálů dostupných na MEFANETu, v knihovně fakulty a na internetu.
- Budu podporovat zapojení studentů do výzkumu (SVOČ) ohodnocením nejen studentů, ale i jejich školitelů.
- Považuji za vhodné a efektivní zavést víceúrovňové hodnocení znalostí studentů v jednotlivých oborech, které je spravedlivější a objektivnější.

¹ Srov. např. Educational commission for foreign medical graduates; <http://www.ecfmg.org/accreditation/rationale.pdf>, World Federation for Medical Education; <http://www3.sund.ku.dk/> apod.

² *Student selected components*, viz http://www.gmc-uk.org/education/undergraduate/tomorrows_doctors_2009.asp

- Podpořím širší zapojení zkušených pedagogů a lékařů do výuky především v klinických oborech.
- Umožním metodickou přípravu především začínajícím pedagogům k vedení výukových aktivit.
- Rozšíříme spolupráci při praktické výuce se zdravotnickými zařízeními v okolí o další pracoviště privátních praktických lékařů, gynekologů, ambulantních specialistů a zubních lékařů. Vytvoříme modely praktické výuky pro tato pracoviště (stanovení dovedností, které by si studenti měli v průběhu stáže osvojit) a metody hodnocení úrovně výuky ze strany pracoviště i studentů.
- Od začátku studia podpořím **zapojení studentů v komunitě** – především v péči o seniory a dlouhodobě nemocné tak, aby se naučili **lépe komunikovat s pacientem** i jinými odborníky.
- Ve spolupráci s FNOL **chci zřídit samostatné pracoviště k získání a zlepšení praktických klinických dovedností** studentů fakulty a zaměstnanců nemocnice. Takové centrum naučí studenty jak pracovat na modelech, ale v reálném prostředí. Zaměstnancům zase osvěží dovednosti, které při své práci nezbytně potřebují např. resuscitace, šokové stavy, neodkladná první pomoc.

(iii) Ostatní

- **Podpora a propagace zahraničních mobilit** studentů (LLP - Erasmus a dalších bilaterálních programů). Zaměříme se především na kontakty ve Velké Británii a Irsku.
- Vytvoříme **systém komunikace s absolventy** a budeme monitorovat jejich uplatnění. Absolventy budeme informovat o dění na fakultě, otevřeme analogii „alumni spolku“.
- Vytvoříme „**job veletrh**“ pro studenty 6. ročníku s nabídkou pracovního uplatnění v ČR i zemích EU. Oslovíme zaměstnavatele našich absolventů a zaměříme se na kvalitu jejich pregraduální přípravy.
- Zajistím zlepšení zázemí pro studenty na klinikách (šatny).

Vzdělávání postgraduální (specializační)

- Plně využijeme záměru MZ ČR převést program postgraduálního vzdělávání na lékařské fakulty. Po vyhodnocení administrativní a finanční zátěže naší fakulty, navrhne spolupráci LFMU k vytvoření moravské alternativy k pražským kurzům IPVZ.
- Spolupráce s ČLK, ČSK.
- Využijeme ověřených a funkčních zkušeností ze zahraničních fakult (např. Finsko).

Doktorské studium (Ph.D.)

- Využijeme nových pracovišť ÚMTM k rozšíření nabídky, zvýšení kvality i atraktivity vědeckých a grantových programů. Budeme pozitivně motivovat školitele za odborné vedení při úspěšné obhajobě disertační práce svěřeného studenta.
- Plně podpořím fakultativní zapojení akademicky zaměřených pregraduálních studentů do vědeckých a grantových projektů (srov. strukturované kurikulum).
- Budeme pracovat na postupném naplnění mezinárodních standardů pro udělení titulů Ph.D. (WFME, ORPHEUS, AMSE)³.

³ Organization for PhD Education in Biomedicine and Health Sciences in the European System, Association of Medical Schools in Europe, <http://www.orpheus2009.org/position%20papers.html>

B. Věda a výzkum

Podpora talentovaných mladých vědců a akademických pracovníků je nejvýznamnější investicí z hlediska dlouhodobě udržitelného rozvoje programu vědy a výzkumu, který výrazně přispívá ke zvýšení reputace naší fakulty.

Uvědomuji si, že jsme malá fakulta a nebudeme větší. Každý dobrý student a akademik je naším největším potenciálem.

- Vzhledem k financování fakulty na základě vědeckého výkonu je **podpora výzkumu prioritou.**
- **Primární podpora** bude směřována **stávajícím vědeckým týmům a centrům výzkumu.**
- Chtěla bych dosáhnout užšího **propojení preklinického a klinického výzkumu**, a tak zvýšit variabilitu i atraktivitu vědecké práce pro vědecké pracovníky a šanci na získání prostředků k jejich financování. **Nové kvalitní zázemí pro preklinické obory je předpokladem úspěšného rozvoje vědy a výzkumu v rámci celé fakulty.**
- Vytvořením programu náboru a podpory mladých vědců a peněžního fondu na jejich startovací vědecké granty, napomůžeme jejich motivaci k vědecké práci na naší fakultě. **Kvalitní akademičtí pracovníci jsou významnější než budovy a jejich zařízení, které vytváří nutné, ale nikoliv dostatečné podmínky pro rozvoj.**
- Aktualizujeme systém evaluace vědecké aktivity jednotlivců, ústavů a klinik, s motivačním ohodnocením vědecké práce.
- Budeme napomáhat širšímu zapojení pracovišť do mezinárodních aktivit, včetně podpory vědeckých pracovníků, kteří vyjíždějí na zahraniční stáže (transfer know-how). I když se ne všichni vrátí zpět, ti, kteří zůstali v zahraničí, mohou se svou mateřskou fakultou dále spolupracovat, propagovat její dobré jméno a zároveň podporovat aktivity ostatních studentů.
- Budeme podporovat aktivity informačního střediska a knihovny LF.

C. Správa

Odpovědná a transparentní správa fakulty je prioritou.

Obecné teze:

- Rozvoj mezilidských vztahů a **kultivace pracovního prostředí** mezi pracovníky děkanátu fakulty s jasnými kompetencemi a úkoly. Vytvoření vhodného pracovního zázemí pro všechny zaměstnance s **transparentním systémem kariérního postupu i finančních kritérií**. Chtěla bych prosadit **rozšíření zaměstnaneckých výhod** (např. systém stravování, místa v mateřské školce, regenerační a pohybové aktivity).
- Pravidelná setkání děkana a vedení fakulty s přednosty a vedoucími jednotlivých ústavů a klinik při řešení aktuálních problémů, ekonomiky i koncepčních úkolů.
- Maximální finanční autonomie ústavů a klinik, transparentní a motivující způsob financování.
- Pravidelná setkávání vedení fakulty se zaměstnanci i studenty, úzká spolupráce se všemi členy Akademického senátu LF UP. Zavedení „**otevřených dveří děkana**“ k přímému osobnímu jednání s pedagogy, studenty a ostatními zaměstnanci fakulty.
- Využívání transparentních postupů při správě financí a hospodaření fakulty a jejích jednotlivých pracovišť (nákladových středisek).
- Využití vícezdrojového financování, různých forem sponzoringu, vytváření spin-off firem.

- Tvůrčí spolupráce s Univerzitou Palackého, statutárním městem Olomouc, Olomouckým krajem a partnery poskytujícími zdravotní péči.

Infrastruktura a investiční akce

- Audit technologické infrastruktury s postupnou modernizací stávajících zařízení, včetně výpočetní techniky.
- Technická a finanční analýza rozšíření pokrytí teoretických ústavů a dalších pracovišť fakulty signálem wi-fi.
- **Výstavba, stabilizace a rozvoj nových zařízení** (dostavba TÚ, ÚMTM) a **zajištění podpůrných zdrojů financování** pro jejich dlouhodobý rozvoj.

D. Vnější vztahy

Vybudování a udržení dobrých vztahů je nezbytné k zajištění prosperity a úspěšného rozvoje naší fakulty.

Místní

(i) Fakultní nemocnice v Olomouci

- Přes výrazné **odlišnosti v postavení fakulty i FNOL** spočívající zejména v rozdílném objemu rozpočtových prostředků obou institucí i smyslu jejich existence (hlavním cílem FNOL je zajištění kvalitní a dostupné LPP s časovým horizontem hodin až týdnů, oproti fakultě, jejímž cílem je zajištění podmínek pro kvalitní výuku, vědu a výzkum s časovým výhledem na roky až desetiletí), může pouze spolupráce na základě korektních vztahů na partnerské úrovni přinést oboustranně prospěšné benefity (identifikace témat společného zájmu, **strategie win-win**).
- Spolupráce s FNOL má zásadní dopad na kvalitu výuky a výzkumu, zejména v klinických oborech. **Pravidelná a preventivní komunikace s managementem** nemocnice minimalizuje riziko vzniku případných rozporů.
- Koordinace přípravných postupů s ohledem na zamýšlenou transformaci univerzitních nemocnic.
- **Spolupráce při zřízení společného pracoviště klinických dovedností FN a LF UP v Olomouci.**

(ii) Univerzita

- Rozvoj korektních vztahů s vedením Univerzity Palackého, neboť lékařská fakulta je významnou součástí každé prestižní univerzity a nezanedbatelně formuje její mediální obraz.
- Kultivace vztahů s ostatními fakultami UP, zejména Fakultou zdravotnických věd a Přírodovědeckou fakultou s důrazem na spolupráci při aplikovaném výzkumu s využitím poznatků specializovaných oborů přírodních věd.

(iii) Profesní organizace

- Spolupráce se stavovskými organizacemi, tj. ČLK, ČSK, ČLS JEP a odbornými společnostmi.
- Úzká spolupráce, koordinace a podpora studentských aktivit v rámci IFMSA, Spolku mediků a PEPA.

Národní

- Těsná spolupráce s lékařskými fakultami v ČR, asociací LF ČR, MZČR, MŠMT ČR a významnými vědeckými a vzdělávacími institucemi, zejména v akademických a koncepčních záležitostech rozvoje vzdělávání.
- V otázce postoje k lékařské fakultě v Ostravě se přikláním ke vztahu zdravé rivality v rámci korektní akademické soutěže.

Mezinárodní

- Rozvoj pedagogické a vědecké spolupráce s lékařskými fakultami, vědeckými institucemi a mezinárodními organizacemi (WFME, AMSE, AMEE apod.).
- Maximální podpora studentů, zaměstnanců fakulty a třetích osob, kteří tyto vztahy pomáhají vytvářet a udržovat.

Jsme fakulta s velkým potenciálem. Udržme si ho! Zvyšme ho! Musíme se prosadit, umět prodat své výsledky a kvalitu naší vědecké práce. Kvalitní výuka přiláká kvalitní studenty a možnost profilace během studia postaví do profesního života kvalitně připravené lékaře.

Plným nasazením sebe i členů svého týmu navážeme na práci stávajícího vedení v oblasti vědy a výzkumu, zlepšíme způsob a systém výuky úpravou kurikula, vytvoříme lepší pracovní podmínky a studijní zázemí pro všechny členy akademické obce.

Pozitivním a profesionálním přístupem ke studentům, členům akademické obce a zaměstnancům fakulty vytvoříme větší pocit sounáležitosti s naší *Alma mater*.

Ivana Oborná